

Šolski zdravnik

Kaj delamo in kaj pričakujemo od družinskih zdravnikov

Anita Jagrič Friškovec, dr. med., specialistka šolske medicine,
specialistka urgentne medicine

Šolska medicina

- obravnava šolajočo populacijo:
 - otroci
 - mlajši mladostniki
 - starejši mladostniki
 - študenti
 - starši (!)

Vloga šole kot varovalnega in stresnega dejavnika

- Šola je lahko za otroke in mladostnike zelo stresna (celo travmatska)
- Zaščitna vloga (večina otrok, izpostavljenih preteklim ali sedanjim okoliščinam, ki ogrožajo duševno zdravje)
 - Krepi pozitivne izkušnje na socialnem in delovnem področju
 - Krepi otrokovo samozaupanje in samopodobo
 - Opremlja ga s strategijami za odpravljanje težav
- Vključuje vse otroke - z ukrepi sežemo do vseh

Šolski zdravnik

- Zdravnik, ki se usmerjeno ukvarja s šolskimi otroki in mladino
 - specialist šolske medicine
 - pediater
 - specialist splošne/družinske medicine

Šolski zdravnik

- Kurativa, cca 70%
- Preventiva, cca 30%

- Zdravstvena vzgoja
- Pisanje potrdil in opravičil
- Poklicno usmerjanje
- Pregledi športnikov
- **Sodelovanje s šolami**
- Sodelovanje s starši
- Sodelovanje z lokalno skupnostjo (CSD, policija, sodišče...)

Šolska medicina - dileme

- Kdaj pridejo otroci/mladostniki sami?
- Kdaj lahko sami izberejo zdravnika?
- Kdaj lahko prepíšemo kontracepcijo?
- Kdaj obveščamo starše in kdaj ne?
- Ali delamo preiskave (recimo THC) na zahtevo staršev?

Dve vlogi šolskega zdravnika

- Izbrani osebni zdravnik
- Imenovani zdravnik šole

Komunikacija z IOZ

- Če imenovani zdravnik šole ni IOZ
- Napišemo obvestilo o opravljenem SP
- Navedemo ugotovitve, patologijo
- Priporočimo ukrepanje in tudi časovne intervale kontrol
- Dopišemo podatke o cepljenju, če smo ga opravili
- IOZ obvestimo o odklanjanju cepljenja, prijavo pa je dolžan podati cepitelj - imenovani zdravnik šole (oziroma izvajalec SP)

Opravičila in potrdila

- Izostanek od pouka
- Opravičilo pouka športne vzgoje (ali drugih dejavnosti)
- Potrdila za dietno prehrano
- Druga potrdila

Izostanek od pouka

- V zakonodaji ni več predvideno opravičilo zdravnika
- Odvisno od dogovora s posameznimi šolami in od lokalne folklore;
- Vedno v dogovoru s šolo in ne na željo ali zahtevo posameznih učiteljev;
- (V preteklosti 5 šolskih dni ali več)

Opravičila od pouka športne vzgoje

- **Celoletna;**
 - Praviloma bi naj vsi telovadili v skladu z zmožnostmi;
 - Prilagojen pouk (veliko zavzetosti učitelja, fleksibilnosti);
- **Začasna**
 - predvsem po poškodbah, redkeje boleznih.

Potrdila za dietno prehrano

- Samo in izključno zaradi zdravstvenega razloga
- Samo za dokazana stanja (npr. **naj ne piše**: dieta brez aditivov)
- Ne zaradi filozofskih ali verskih prepričanj (vegetarijanci, muslimani...). Šole lahko ponudijo več menijev, tudi vegetarijanskega, ni pa to stvar zdravnika
- Potrdila niso opredeljena v seznamu storitev ZZZS, pojavi se vprašanje o plačniku

Potrdila za vpis v šole

- Podobno kot za delo - ne opredeljujemo se o sposobnosti
- Dodatne preiskave za vpis NISO predmet pogodbe z ZZZS in zanje torej ne smemo pisati napotnic (primer - solo petje, zahteva po pregledu glasilk)

Druga potrdila

- Od zdravnika se zahteva marsikaj
- Vedno potrjujemo samo dejstva
- Čim manj pesnimo

- Zagrožena kazen za lažno zdravniško potrdilo je 3 leta zapora, za zdravnika in pacienta
- Nekaj primerov (pogojni vpisi, prednost pri pridobitvi študentske sobe, maturantski izleti, sposobnost za taborjenje, športni tabori, glasbene šole...)

Še nekaj o cepljenju

Vsak zdravnik cepljenje
PRIPOROČA

in se cepi!

Izpisek iz kartoteke za namen sistematičnega pregleda

- Izpolnjujmo z mislijo, da bo to dobil v roke kolega, ki si zasluži naše spoštovanje
- Zato - čimbolj natančno izpolnimo (naj tega ne izpolnjuje medicinska sestra)
- V rubriki cepljenja ne pišemo “cepljen po programu”, razen, če program poznamo in smo cepljenja res preverili
- Ne pišemo “cepilna izkaznica”
- V rubriki prebolele otroške bolezni ne pišemo “običajne”

Pogosta patologija v šolski populaciji

- fant, 6 let, + mama
- do sedaj nič posebnega
- prvošolček, ki ga moti, ker še vedno lula v posteljo

- definicija enureze
- preiskave, ki so potrebne pred uvedbo terapije

- fant, 13 let, + oče
- do sedaj zdrav
- nekaj dni se ponoči polula
- nima vročine, bolečin ali disuričnih težav

- urin:
 - P 0
 - nitriti 0
 - L 1+
 - Er 0
 - glukoza 4+
 - sediment: 12L, 2Er, nekaj bakt

- KS 18 mmol/l

- dekle, 16 let,
- disurične težave, prvič
- najverjetnejši razlog?
- terapija
- preventiva?

- dežurna ambulanta
- dekle, 16 let, + zaskrbljena mama
- težko diha, “medli”, razbija ji srce, boli in stiska jo v prsih, zaradi hude bolečine ne more govoriti, ne more do sape, komaj odpre oči, večinoma miži, dramatična slika
- napad traja 15 min, še nikoli prej kaj podobnega
- ukrepi?
- dg?

- dežurna ambulanta
- dekle, 16 let, + zaskrbljena mama
- enak status
- napad traja 15 min, ni prvi, mama pove, da se kar naprej ponavljajo
- ukrepi?
- dg?

- Ambulanta IOZ
- dekle od prej pride z dvema izvidoma iz DA
 1. EKG, KKS, RR v mejah normale, pljuča avsk b.p., th Ventolin, dg: Dispnea
 2. pljuča b.p., EKG, RR, b.p., Th Apaurin I.M., Dg: konverzivna reakcija

- Podrobnejša anamneza: napad se začne nenadoma, dekle in mama ne najdeta zunanjega vzroka, vedno težko diha in navaja bolečine v PK, vedno se zelo prestraši, včasih dobi okoli ust mravljinice, enkrat ji je “vleklo” roke. Okolica praviloma reagira zelo zaskrbljeno
- V šoli zelo obremenjena, skrbi jo učni uspeh, je nesrečno zaljubljena, starša se ločujeta
- Diagnoza?
- Ukrepi?

- Dekle, 14 let, že po hodniku jo podpira mama, dekle vzdihuje in je videti res slabo
- Anamneza: v šoli je padla skupaj
 - kaj nas zanima?

- status: RR 100/70, ONS b.p., srce b.p., pljuča b.p.
 - katere preiskave?

- Diferencialna diagnoza sinkope
 - ortostatska/vazovagalna
 - nevrogena
 - kardiogena

Zaključek

